

1. De verschillende manieren van scheiden

1.1 Traditionele echtscheiding

De professionals van het Echtscheidingshotel streven na om u in een setting van gezamenlijk overleg met uw partner te begeleiden bij de gevolgen van uw echtscheiding. De juridische gevolgen van uw echtscheiding worden voor u vastgelegd in een, op uw specifieke situatie afgestemd, **echtscheidingsconvenant** dat vervolgens met een (gezamenlijk) verzoekschrift tot echtscheiding wordt ingediend bij de rechtbank.

Soms blijkt het op voorhand al niet mogelijk te zijn om door middel van gezamenlijk overleg te komen tot oplossingen. De belangen kunnen tegengesteld zijn of soms zijn de emoties te hoog opgelopen. Ook in dat geval staan de professionals van het Echtscheidingshotel u bij tegen een zeer scherp en concurrerend uurtarief. Indien u doorklikt naar **het scheidingstraject**, vindt u meer informatie over het verloop van de echtscheidingsprocedure wanneer u en uw partner het niet met elkaar eens zijn.

1.2 Collaborative divorce

Collaborative Divorce, oftewel overlegscheiding, is een nieuwe vorm van scheiden, waarbij respect voor elkaar en de gezamenlijke geschiedenis centraal staat. Ook in deze vorm van scheiden staat u niet tegenover elkaar, zoals in de traditionele echtscheidingsprocedure, maar naast elkaar, net als bij mediation. Collaborative Divorce biedt alle voordelen van mediation. Het grote verschil met mediation is dat u en uw partner bij collaborative divorce ieder worden ondersteund door een eigen advocaat en een in onderling overleg vast te stellen gezamenlijk team van professionals op het gebied van bijvoorbeeld emotionele, fiscale, en/of financiële zaken. Op deze wijze krijgt u niet alleen meer ondersteuning in het bereiken van een oplossing in onderling overleg, maar krijgt u bovendien het beste advies voor u en uw partner en indien van toepassing uw kinderen en/of onderneming.

Om onze kwaliteit te waarborgen, hebben onze advocaten die zich met collaborative divorce bezig houden een specialisatie opleiding gevolgd en zijn zij aangesloten bij de Vereniging Collaborative Divorce Holland. Meer informatie over collaborative divorce en/of de vereniging vindt u op: www.collaborativedivorce.nl.

1.3 Mediation

Mediation, oftewel bemiddeling, is een scheidingsvorm waarbij u en uw partner, onder leiding van een onafhankelijke scheidingsbemiddelaar, proberen in onderling overleg tot een oplossing te komen. Uitgangspunt hierbij is dat u door middel van een aantal gesprekken zelf met elkaar tot een voor u beiden acceptabele oplossing probeert te komen. De bemiddelaar verschaft u alle benodigde (juridische) informatie en treedt op als onafhankelijke voorzitter van de bespreking, waarbij de belangen van u beiden in het oog worden gehouden. Alle gemaakte afspraken worden door de bemiddelaar op de juiste wijze vastgelegd.

U kunt natuurlijk ook na uw echtscheiding gebruik maken van mediation, bijvoorbeeld indien er later problemen ontstaan over alimentatie, boedelverdeling, omgang, etc.

Tegenwoordig zijn er ook niet-advocaten die zich bezig houden met mediation. Omdat wij onze kwaliteit willen waarborgen, werken wij slechts met bemiddelaars die advocaat zijn en zijn aangesloten bij de **vFAS** (meer informatie vindt u op: www.vfas.nl). Het voordeel voor u is dat de bemiddelaar ook zelf het echtscheidingsverzoekschrift kan indienen bij de rechtbank. Het gehele traject wordt op deze wijze begeleid door een en dezelfde persoon. Meer informatie over mediation door vFAS scheidingsbemiddelaars vindt u in de folder van de vFAS. Deze folder ("scheiden doe je samen") kunt u bij ons **opvragen**.

2. Het scheidingstraject

U, uw partner of u beiden heeft de stap gezet: “het kan zo niet langer, ik wil een scheiding”. Maar hoe gaat zo'n scheiding in zijn werk? Wat komt er allemaal bij kijken? Wat gebeurt er met de kinderen? Moet ik alimentatie gaan betalen? Hoe verdelen we alles? Dit zijn zaken waar u mogelijk tot voor kort nooit aan heeft gedacht, maar die nu ineens heel evident zijn.

2.1 Advocaat

De echtscheiding moet door de rechtbank worden uitgesproken. Het echtscheidingsverzoekschrift kan uitsluitend worden ingediend door een advocaat. De eerste stap voor u is om op zoek te gaan naar een advocaat. De echtscheidingsadvocaten binnen het Echtscheidingshotel zijn allen lid van de Nederlandse Orde van Advocaten (voor meer informatie: www.advocatenorde.nl). Dit in tegenstelling tot veel juristen (niet-advocaat) die hun diensten op het internet aanbieden. Veelal doen deze juristen het voorwerk voor de echtscheiding, waarna de echtscheidingsprocedure zelf wordt begeleid door een advocaat (die u veelal niet eens zult ontmoeten). Bij het Echtscheidingshotel werkt u nauw samen met uw eigen echtscheidingsadvocaat. Dat is wel zo duidelijk en persoonlijk. Bovendien werkt het Echtscheidingshotel uitsluitend samen met gespecialiseerde echtscheidingsadvocaten die hun vak als geen ander verstaan.

2.2 Voorlopige voorzieningen

In sommige gevallen kunnen de partners kort na het uitspreken van het hoge woord niet meer met elkaar door één deur. Er ontstaan ruzies en spanningen waar de kinderen mogelijk onder lijden. Een echtscheidingsprocedure kan in het ergste geval een half jaar tot een jaar duren. In bepaalde situaties is er dan ook een voorlopige voorziening van de rechtbank vereist, waarbij door de rechter wordt bepaald wat dient te gelden gedurende de echtscheidingsprocedure.

Indien een voorlopige voorziening gewenst is, wordt er door een advocaat een verzoekschrift voorlopige voorzieningen ingediend bij de rechtbank. De wederpartij mag een verweerschrift indienen, waarna er een zitting volgt. Op basis van de hiermee naar voren gekomen informatie, doet de rechtbank een uitspraak. Deze voorzieningen gelden voor de duur van de echtscheidingsprocedure, derhalve totdat de echtscheidingsbeschikking is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand.

Bij gelegenheid van de voorlopige voorzieningen, kan de rechtbank uitspraak doen op de volgende punten:

- **toevertrouwing kinderen;**
- **gebruik woning;**
- **kinder- en partneralimentatie;**
- **omgang;**
- **afgifte zaken voor dagelijks noodzakelijk gebruik.**

Na het afgeven van de beschikking voorlopige voorzieningen komt er meestal wat rust, omdat iedereen weet waar hij/zij aan toe is. De volgende stap is dan de echtscheidingsprocedure.

Niet iedereen heeft behoefte aan een voorlopige voorzieningenprocedure. Wanneer partijen in onderling overleg afspraken kunnen maken over bovenstaande punten, kan deze stap worden overgeslagen en kan er direct een verzoekschrift tot echtscheiding bij de rechtbank worden ingediend.

2.3 Echtscheidingsprocedure

De echtscheidingsprocedure vangt aan met het indienen van een (gezamenlijk) verzoekschrift tot echtscheiding. De grond voor echtscheiding is “duurzame ontwrichting van het huwelijk”. De stelling van (een van) beide partijen dat het huwelijk duurzaam is ontwricht, is in Nederland voldoende voor de rechter om de echtscheiding te kunnen uitspreken.

Dikwijls gaan er nevenvordering gepaard met het verzoek tot echtscheiding, waaronder:

- **hoofdverblijfplaats kinderen;**
- **voortgezet gebruik woning;**
- **kinder- en partneralimentatie;**
- **omgang / gezag / informatie en consultatie;**
- **verdeling huwelijksgemeenschap / afwikkeling huwelijkse voorwaarden.**

Sinds 1 maart 2009 is de Wet Bevordering Voortgezet Ouderschap en Zorgvuldige Echtscheiding van kracht geworden. Het belangrijkste gevolg voor u hiervan is dat, indien u minderjarige kinderen heeft, u slechts wordt toegelaten tot de procedure (ontvankelijk wordt verklaard) indien u samen met uw partner een ouderschapsplan invult. In dit plan maakt u afspraken met uw partner over wat er met de kinderen gebeurt na de echtscheiding. Een model van dit plan ontvangt u van uw advocaat.

Indien u en uw partner het eens zijn over de (gevolgen van) de echtscheiding, zal de rechtbank de echtscheiding op uw verzoek uitspreken en de tussen u en uw partner **gemaakte afspraken** bekrachtigen. U hoeft in dat geval niet met uw partner voor de rechtbank te verschijnen. De procedure wordt schriftelijk afgedaan. Het echtscheidingsverzoekschrift moet na afgifte worden ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand van de gemeente waar u bent gehuwd waarna u officieel van echt bent gescheiden.

De echtscheidingsprocedure verloopt anders indien uw belangen tegengesteld zijn aan die van uw partner. Uw partner zal na het indienen van het echtscheidingsverzoekschrift een termijn krijgen voor het indienen van een verweerschrift. Zodra alle stukken door de rechtbank zijn ontvangen (verzoekschrift, verweerschrift en ouderschapsplan), zal er een zitting worden gepland. Op deze zitting zult u met uw advocaat en uw partner met zijn/haar advocaat aanwezig zijn. De rechter zal naar aanleiding van de stukken vragen voor u hebben, die door u of uw advocaat beantwoord worden. Wanneer de rechter voldoende is geïnformeerd, sluit hij de zitting en zal hij zich beraden over de inhoud van de uitspraak. Deze uitspraak wordt opgenomen in een beschikking, welke beschikking per post naar uw advocaat wordt toegestuurd. U hoeft niet bij de uitspraak aanwezig te zijn.

Met het afgeven van de echtscheidingsbeschikking bent u nog niet van echt gescheiden. Hiervoor is vereist dat de beschikking wordt ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand van de gemeente waar u bent gehuwd. Indien u in het buitenland bent gehuwd, zal de beschikking worden ingeschreven bij de Gemeente 's-Gravenhage. Alvorens de echtscheiding bij de gemeente kan worden ingeschreven moet een hoger beroepstermijn van drie maanden zijn verstreken. U en uw partner hoeven deze termijn niet af te wachten. Indien u beiden afziet van hoger beroep, kan de echtscheidingsbeschikking binnen de termijn van drie maanden worden ingeschreven bij de betreffende gemeente. Uw advocaat verzorgt deze inschrijving voor u.

2.3.1 Hoofdverblijfplaats kinderen

In de meeste gevallen stellen de ouders in onderling overleg vast bij wie de kinderen blijven wonen. In andere gevallen, verschillen zij op dit punt fundamenteel van mening, zodat een uitspraak van de rechter vereist is.

De rechter maakt aan de hand van de feiten en omstandigheden een belangenafweging, waarbij het belang van het kind voorop wordt gesteld. Hierbij kan bijvoorbeeld meespelen dat een van de ouders altijd de zorg voor de kinderen op zich heeft genomen terwijl de andere ouder fulltime werkte. Ook kan de bereidheid van de ene ouder om contact met de andere ouder te hebben in deze belangenafweging worden meegewogen.

Vanaf twaalfjarige leeftijd, wordt een kind uitgenodigd om met de rechter te komen praten over zijn/haar voorkeur. Indien een kind het niet ziet zitten om de rechter onder ogen te komen, mag hij/zij ook een brief sturen naar de rechter. De rechter zal de keuze van het kind laten meewegen in zijn beslissing. De mening van het kind is hierbij echter niet van doorslaggevende betekenis.

Ook indien reeds enige tijd geleden de hoofdverblijfplaats van de kinderen is vastgesteld, kunt u wijziging van de hoofdverblijfplaats vragen, indien de situatie sindsdien is gewijzigd.

2.3.2 Voortgezet gebruik woning

Bij gelegenheid van de voorlopige voorzieningenprocedure kunnen partijen de rechter verzoeken te bepalen dat zij gerechtigd zijn tot het uitsluitend gebruik van de echtelijke woning, met uitsluiting van de andere echtgenoot. Dit is soms noodzakelijk om enige rust te creëren, niet in de laatste plaats voor de kinderen.

Doorgaans zal de ouder bij wie de kinderen verblijven gerechtigd zijn tot het gebruik van de woning, om te voorkomen dat de kinderen op

straat komen te staan. Daarbij spelen ook andere factoren een rol, waaronder bijvoorbeeld het werk van partijen, de aanwezigheid van familie in de buurt waar tijdelijk verbleven kan worden, of de hoogte van het inkomen. Hierbij maakt de rechter een belangenafweging op basis van de feiten en omstandigheden.

In het kader van de echtscheidingsprocedure, kunnen partijen de rechter verzoeken om het voortgezet gebruik van de echtelijke woning, tot zes maanden na de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking. Ook deze mogelijkheid is in eerste instantie gecreëerd om de ouder die de zorg heeft voor de kinderen, voldoende tijd te gunnen om vervangende woonruimte te vinden.

2.3.3 Kinder- en partneralimentatie

(Ex)partners zijn onderhoudsplichtig tegenover elkaar en tegenover hun kinderen.

Of er alimentatie betaald dient te worden en wat de hoogte is van de bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding (kinderalimentatie) en in de kosten van levensonderhoud (partneralimentatie), is afhankelijk van twee componenten:

1. De behoefte van de alimentatiegerechtigde.

De behoefte van de kinderen wordt vastgesteld op basis van het netto gezinsinkomen ten tijde van het huwelijk. Het NIBUD heeft voor de vaststelling van de behoefte van de kinderen tabellen ontwikkeld, waaruit op basis van het netto gezinsinkomen afgelezen kan worden hoe veel de kosten van de kinderen bedragen. In deze tabellen is rekening gehouden met de leeftijd van het kind en de gezinssamenstelling.

De bepaling van de behoefte van de partner is maatwerk en zal onderbouwd moeten worden. De Hoge Raad heeft daarbij een vuistregel geformuleerd die inhoudt dat de behoefte van de partner kan worden bepaald volgens de volgende formule:

Behoeft partner = 60% van het netto gezinsinkomen ten tijde van het huwelijk -/- de kosten van de kinderen -/- eigen inkomsten

Daarnaast speelt bij partneralimentatie de verdien capaciteit van de alimentatiegerechtigde een rol. Wanneer de kinderen bijvoorbeeld al ouder zijn en de alimentatiegerechtigde heeft een opleiding en/of werkervaring, dan mag van hem/haar worden verwacht dat hij/zij (deels) in zijn/haar eigen levensonderhoud kan voorzien en niet volledig afhankelijk blijft van de andere partner. Ook op dit punt zal de rechter aan de hand van de feiten een afweging maken.

2. De draagkracht van de alimentatieplichtige.

De draagkracht hangt af van de hoogte van het inkomen van de alimentatieplichtige en de hoogte van bepaalde in aanmerking te nemen lasten. In het Rapport Alimentatienormen van de NvVR (Tremarapport) (voor meer informatie: www.nvvr.org) staat beschreven welke posten wel en niet mogen worden meegewogen bij de berekening van de draagkracht. Uw advocaat maakt op basis van uw financiële gegevens een draagkrachtberekening, waarna u een redelijke indicatie heeft van de te betalen/te ontvangen alimentatie.

De laagste van bovenstaande componenten (behoefte óf draagkracht) maximeert de hoogte van de alimentatie. U bent als alimentatieplichtige in dit opzicht dus door de Wet beschermd.

In beginsel bent u onderhoudsplichtig tegenover uw kinderen totdat zij de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat zij dan nog niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien, bijvoorbeeld omdat zij studeren.

De plicht om partneralimentatie te voldoen eindigt in beginsel 12 jaar na het inschrijven van de echtscheidingsbeschikking. In bepaalde gevallen kan er verlenging van deze termijn worden gevraagd. Indien het huwelijk korter heeft geduurd dan vijf jaar en indien er voor of tijdens het huwelijk geen kinderen zijn geboren, is de alimentatieverplichting beperkt tot de duur van het huwelijk.

De rechter zal de alimentatieverplichting opnemen in een beschikking. Deze houdt een executoriale titel in, waarmee de alimentatiegerechtigde middels de deurwaarder of het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) betaling kan afdwingen, indien de alimentatieplichtige hiertoe niet vrijwillig overgaat.

Ook indien de alimentatie reeds enige tijd geleden is vastgesteld, kunt u wijziging van de alimentatie vragen, indien er sindsdien sprake is van een wijziging van omstandigheden.

De alimentatie wordt jaarlijks per 1 januari geïndexeerd met een door de minister van justitie vast te stellen percentage. Meer informatie

over deze indexering vindt u op de website van het LBIO (www.lbio.nl).

2.3.4 Omgang / gezag / informatie en consultatie

Ouders zullen afspraken met elkaar moeten maken over de verdeling van de zorg voor de kinderen na de echtscheiding. Dergelijke afspraken worden opgenomen in het ouderschapsplan.

Wanneer de zorg nagenoeg gelijk wordt verdeeld, wordt dat een co-ouderschap genoemd. In de meeste gevallen is de zorg echter niet evenredig verdeeld, waardoor de kinderen bij een van de ouders hun hoofverblijf hebben. De andere ouder heeft dan een recht (en sinds kort ook een plicht) op omgang met de kinderen. Wanneer ouders in onderling overleg geen geschikte zorg/contactregeling overeen kunnen komen, kan de rechter in het kader van de echtscheiding hier uitspraak over doen en een regeling opleggen. Beide ouders hebben zich dan aan deze regeling te houden.

Over kinderen die voor of tijdens het huwelijk zijn geboren, hebben beide ouders automatisch het ouderlijk gezag. Het uitgangspunt is dat dit gezag in stand blijft na de echtscheiding tenzij een van de ouders de rechtbank verzoekt de andere ouder te ontheffen uit het gezag. De rechtbank zal hiertoe slechts overgaan indien er sprake is van zwaarwegende omstandigheden.

Een gevolg van de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag is de beide ouders inspraak hebben in belangrijke gebeurtenissen in het leven van het kind. Indien dit overleg tussen de beide ouders niet vanzelf gaat, kan de ouder bij wie de kinderen niet verblijven de rechter verzoeken de andere ouder te verplichten hem/haar te informeren over belangrijke gebeurtenissen in het leven van de kinderen, te overleggen en om instemming te vragen voor bijvoorbeeld belangrijke te nemen beslissingen zoals de schoolkeuze of medische ingrepen.

Ook indien er reeds enige tijd geleden een zorg/contactregeling is vastgesteld, kunt u wijziging van de zorg/contactregeling verzoeken, indien er sindsdien sprake is van een wijziging van omstandigheden.

2.3.5 Verdeling huwelijksgemeenschap / afwikkeling huwelijkse voorwaarden

Met het uitspreken van de echtscheiding wordt de huwelijksgemeenschap van rechtswege ontbonden. Nadien zullen de vermogensbestanddelen tussen de partners moeten worden verdeeld. Het uitgangspunt van de verdeling bij een huwelijk in gemeenschap van goederen is een verdeling bij helfte.

Partijen kunnen in onderling overleg afspraken maken over de verdeling. Deze afspraken worden dan vastgelegd in een echtscheidingsconvenant. Indien u het over de verdeling niet eens kunt worden, kunt u de rechter vragen hierover een beslissing te nemen.

Hoe de vermogensbestanddelen verdeeld worden in het geval van huwelijkse voorwaarden, hangt af van de inhoud van de akte van huwelijkse voorwaarden en is per geval verschillend. Neemt u hiervoor contact op met uw advocaat, zodat de wijze van verdeling in uw specifieke geval besproken kan worden.

2.4 Echtscheidingsconvenant

De echtscheidingsprocedure kan worden versneld, indien u en uw partner in staat zijn om in onderling overleg afspraken te maken. Dit kan bijvoorbeeld met behulp van mediation, collaborative divorce, met behulp van een gemeenschappelijke advocaat of samen aan de keukentafel. Ook indien u beiden een eigen advocaat heeft, kunnen er in onderling overleg afspraken gemaakt worden, bijvoorbeeld in een viergesprek.

De tussen u beiden gemaakte afspraken, kunnen in dat geval worden opgenomen in een overeenkomst, een zogenaamd echtscheidingsconvenant. Dit convenant wordt tezamen met een (gezamenlijk) verzoekschrift tot echtscheiding aan de rechtbank toegestuurd. In dit verzoekschrift zal worden verzocht de echtscheiding uit te spreken en om te bepalen dat de inhoud van het convenant deel uitmaakt van de beschikking. De rechtbank neemt kennis van het (gezamenlijk) verzoek en het convenant, waarna zij een echtscheidingsbeschikking kan afgeven zonder dat een zitting hoeft plaats te vinden. Met deze beschikking worden de afspraken uit het echtscheidingsconvenant bekrachtigd, waarna zij bindend tussen partijen hebben te gelden en rechtens afdwingbaar zijn.

Dit is een snellere en vaak goedkopere manier van scheiden dan het doorlopen van het traject van een procedure op tegenspraak.

2.5 Pensioenverevening

Uit hoofde van de Wet Verevening Pensioenrechten bij echtscheiding (Wet VP) bestaat voor ex-partners de verplichting om het tijdens het huwelijk opgebouwde ouderdoms- en nabestaandenpensioen te verevenen. Dit geldt ook als u op huwelijks voorwaarden bent gehuwd.

Bij verevening wordt het pensioen door de pensioeninstantie gesplitst waarna beide partners over en weer een zelfstandig recht krijgen op de helft van het opgebouwde pensioen. De werking van de Wet VP kan worden uitgesloten indien beide partners daarmee instemmen.

3. Ontbinding van een geregistreerd partnerschap en verbreking samenleving

3.1 Ontbinding geregistreerd partnerschap

Indien u geregistreerd partner bent, zijn de juridische gevolgen van dit partnerschap nagenoeg gelijk aan die van een traditioneel huwelijk. Dit betekent dat, indien u wenst te komen tot een beëindiging van het geregistreerd partnerschap, dezelfde kwesties moeten worden geregeld als wanneer u gehuwd zou zijn. De informatie die op deze website staat met betrekking tot de echtscheidingsprocedure is een op een van toepassing op de ontbinding van een geregistreerd partnerschap.

Het geregistreerd partnerschap kan worden ontbonden op basis van gezamenlijk overleg of door tussenkomst van de rechtbank. Bij een ontbinding op basis van gezamenlijk overleg zullen de gemaakte afspraken worden vastgelegd in een, specifiek op uw situatie afgestemde, overeenkomst.

Bij de ontbinding van een geregistreerd partnerschap dienen de volgende onderwerpen te worden geregeld:

- **hoofdverblijfplaats kinderen;**
- **voortgezet gebruik woning;**
- **kinder- en partneralimentatie;**
- **omgang / gezag / informatie en consultatie;**
- **verdeling gemeenschap van geregistreerd partnerschap / afwikkeling partnerschapsvoorwaarden.**

3.1.1 Hoofdverblijfplaats kinderen

In de meeste gevallen stellen de ouders in onderling overleg vast bij wie de kinderen blijven wonen. In andere gevallen, verschillen zij op dit punt fundamenteel van mening, zodat een uitspraak van de rechter vereist is.

De rechter maakt aan de hand van de feiten en omstandigheden een belangenafweging, waarbij het belang van het kind voorop wordt gesteld. Hierbij kan bijvoorbeeld meespelen dat een van de ouders altijd de zorg voor de kinderen op zich heeft genomen terwijl de andere ouder fulltime werkte. Ook kan de bereidheid van de ene ouder om contact met de andere ouder te hebben in deze belangenafweging worden meegewogen.

Vanaf twaalfjarige leeftijd, wordt een kind uitgenodigd om met de rechter te komen praten over zijn/haar voorkeur. Indien een kind het niet ziet zitten om de rechter onder ogen te komen, mag hij/zij ook een brief sturen naar de rechter. De rechter zal de keuze van het kind laten meewegen in zijn beslissing. De mening van het kind is hierbij echter niet van doorslaggevende betekenis.

Ook indien reeds enige tijd geleden de hoofdverblijfplaats van de kinderen is vastgesteld, kunt u wijziging van de hoofdverblijfplaats vragen, indien de situatie sindsdien is gewijzigd.

3.1.2 Voortgezet gebruik woning

Doorgaans zal de ouder bij wie de kinderen verblijven gerechtigd zijn tot het gebruik van de woning, om te voorkomen dat de kinderen op straat komen te staan. Daarbij spelen ook andere factoren een rol, waaronder bijvoorbeeld het werk van partijen, de aanwezigheid van familie in de buurt waar tijdelijk verbleven kan worden, of de hoogte van het inkomen. Hierbij maakt de rechter een belangenafweging op basis van de feiten en omstandigheden.

In het kader van een procedure voor de rechtbank tot ontbinding van het geregistreerd partnerschap, kunnen partijen de rechter verzoeken om het voortgezet gebruik van de echtelijke woning, tot zes maanden na de inschrijving van de beschikking tot ontbinding van het geregistreerd partnerschap. Ook deze mogelijkheid is in eerste instantie gecreëerd om de ouder die de zorg heeft voor de kinderen, voldoende tijd te gunnen om vervangende woonruimte te vinden.

3.1.3 Kinder- en partneralimentatie

(Ex)partners zijn onderhoudsplichtig tegenover elkaar en tegenover hun kinderen.

Of er alimentatie betaald dient te worden en wat de hoogte is van de bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding (kinderalimentatie) en in de kosten van levensonderhoud (partneralimentatie), is afhankelijk van twee componenten:

1. De behoefte van de alimentatiegerechtigde.

De behoefte van de kinderen wordt vastgesteld op basis van het netto gezinsinkomen ten tijde van het huwelijk. Het NIBUD heeft voor de vaststelling van de behoefte van de kinderen tabellen ontwikkeld, waaruit op basis van het netto gezinsinkomen afgelezen kan worden hoe veel de kosten van de kinderen bedragen. In deze tabellen is rekening gehouden met de leeftijd van het kind en de gezinssamenstelling.

De bepaling van de behoefte van de partner is maatwerk en zal onderbouwd moeten worden. De Hoge Raad heeft daarbij een vuistregel geformuleerd die inhoudt dat de behoefte van de partner kan worden bepaald volgens de volgende formule:

Behoeft partner = 60% van het netto gezinsinkomen ten tijde van het huwelijk -/- de kosten van de kinderen -/- eigen inkomsten

Daarnaast speelt bij partneralimentatie de verdien capaciteit van de alimentatiegerechtigde een rol. Wanneer de kinderen bijvoorbeeld al ouder zijn en de alimentatiegerechtigde heeft een opleiding en/of werkervaring, dan mag van hem/haar worden verwacht dat hij/zij (deels) in zijn/haar eigen levensonderhoud kan voorzien en niet volledig afhankelijk blijft van de andere partner. Ook op dit punt zal de rechter aan de hand van de feiten een afweging maken.

2. De draagkracht van de alimentatieplichtige.

De draagkracht hangt af van de hoogte van het inkomen van de alimentatieplichtige en de hoogte van bepaalde in aanmerking te nemen lasten. In het Rapport Alimentatienormen van de Nvvr (Tremarapport) (voor meer informatie: www.nvvr.org) staat beschreven welke posten wel en niet mogen worden meegewogen bij de berekening van de draagkracht. Uw advocaat maakt op basis van uw financiële gegevens een draagkrachtberekening, waarna u een redelijke indicatie heeft van de te betalen/te ontvangen alimentatie.

De laagste van bovenstaande componenten (behoefte óf draagkracht) maximeert de hoogte van de alimentatie. U bent als alimentatieplichtige in dit opzicht dus door de Wet beschermd.

In beginsel bent u onderhoudsplichtig tegenover uw kinderen totdat zij de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat zij dan nog niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien, bijvoorbeeld omdat zij studeren.

De plicht om partneralimentatie te voldoen eindigt in beginsel 12 jaar na ontbinding van het geregistreerd partnerschap. In bepaalde gevallen kan er verlenging van deze termijn worden gevraagd. Indien het geregistreerd partnerschap korter heeft geduurd dan vijf jaar en indien er voor of tijdens het partnerschap geen kinderen zijn geboren, is de alimentatieverplichting beperkt tot de duur van het geregistreerd partnerschap.

De rechter zal de alimentatieverplichting opnemen in een beschikking. Deze houdt een executoriale titel in, waarmee de alimentatiegerechtigde middels de deurwaarder of het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) betaling kan afdwingen, indien de alimentatieplichtige hiertoe niet vrijwillig overgaat.

Ook indien de alimentatie reeds enige tijd geleden is vastgesteld, kunt u wijziging van de alimentatie vragen, indien er sindsdien sprake is van een wijziging van omstandigheden.

De alimentatie wordt jaarlijks per 1 januari geïndexeerd met een door de minister van justitie vast te stellen percentage. Meer informatie over deze indexering vindt u op de website van het LBIO (www.lbio.nl).

3.1.4 Omgang / gezag / informatie en consultatie

Ouders zullen afspraken met elkaar moeten maken over de verdeling van de zorg voor de kinderen na de ontbinding van het geregistreerd partnerschap. Dergelijke afspraken worden opgenomen in het ouderschapsplan.

Wanneer de zorg nagenoeg gelijk wordt verdeeld, wordt dat een co-ouderschap genoemd. In de meeste gevallen is de zorg echter niet evenredig verdeeld, waardoor de kinderen bij een van de ouders hun hoofverblijf hebben. De andere ouder heeft dan een recht (en sinds kort ook een plicht) op omgang met de kinderen. Wanneer ouders in onderling overleg geen geschikte zorg/contactregeling overeen

kunnen komen, kan de rechter in het kader van de echtscheiding hier uitspraak over doen en een regeling opleggen. Beide ouders hebben zich dan aan deze regeling te houden.

Ook indien er reeds enige tijd geleden een zorg/contactregeling is vastgesteld, kunt u wijziging van de zorg/contactregeling verzoeken, indien er sindsdien sprake is van een wijziging van omstandigheden.

Over kinderen geboren uit een geregistreerd partnerschap, hebben beide ouders het ouderlijk gezag mits de vader het kind tijdens de zwangerschap ook heeft erkend. In dat geval bestaat er geen verschil met de situatie waarin het kind tijdens het huwelijk wordt geboren.

3.1.5 Verdeling gemeenschap van geregistreerd partnerschap / afwikkeling partnerschapsvoorwaarden

Met de ontbinding van het geregistreerd partnerschap wordt de gemeenschap van geregistreerd partnerschap van rechtswege ontbonden. Nadien zullen de vermogensbestanddelen tussen de partners moeten worden verdeeld. Het uitgangspunt van de verdeling is een verdeling bij helfte tenzij er partnerschapsvoorwaarden zijn opgesteld.

Partijen kunnen in onderling overleg afspraken maken over de verdeling. Deze afspraken worden dan vastgelegd in een overeenkomst. Indien u het over de verdeling niet eens kunt worden, kunt u de rechter vragen hierover een beslissing te nemen.

Hoe de vermogensbestanddelen verdeeld worden in het geval van partnerschapsvoorwaarden, hangt af van de inhoud van deze voorwaarden en is per geval verschillend. Neemt u hiervoor contact op met uw advocaat, zodat de wijze van verdeling in uw specifieke geval besproken kan worden.

3.2 Verbreking samenleving

Steeds vaker komt het voor dat mensen met elkaar samenleven zonder dat zij gehuwd zijn. Soms hebben zij via de notaris een samenlevingsovereenkomst opgesteld. Soms is er niets officieel geregeld. De Wet kent geen bepalingen voor samenwoners en dus ook geen regels specifiek voor een verbreking van een samenleving.

Een verbreking van een relatie, hoeft in tegenstelling tot een huwelijk, niet door de rechter te worden uitgesproken. Een verbreking van een relatie (met of zonder huwelijksband) is desalniettemin vrijwel altijd zeer ingrijpend. Er zullen in alle gevallen heldere afspraken gemaakt moeten worden op bepaalde punten, waaronder:

- verblijfplaats kinderen;
- woning;
- kinderalimentatie;
- omgang / gezag / informatie en consultatie;
- verdeling

De wet kent niet, zoals bij de echtscheiding wel het geval is, één procedure waarin alle onderwerpen aan bod komen. Dit betekent dat er per onderwerp een aparte procedure gevoerd zal moeten worden. De procedures kunnen uitsluitend worden gevoerd door tussenkomst van een advocaat.

Indien partijen niet tot afspraken kunnen komen en een van hen heeft een spoedeisend belang bij een voorlopige maatregel, kan er een kort gedingprocedure opgestart worden. Dit is een relatief snelle procedure, waarbij alle onderwerpen in een keer aan bod kunnen komen. Bij een dergelijk kort geding wordt er een vonnis met een voorlopig karakter gewezen. Een kort geding zal daarom ook gevolgd moeten worden door een of meerdere bodemprocedure(s).

Een ander verschil met het huwelijk is dat de verwekker van een kind, niet automatisch de juridische vader van dat kind wordt. Daarnaast verkrijgt hij niet automatisch het ouderlijk gezag over het kind. Om aangemerkt te worden als juridische vader, dient de man het kind te erkennen bij de burgerlijke stand. Met de erkenning verkrijgt de man echter nog niet automatisch het gezag over het kind. Hiervoor is vereist dat de ouders bij de rechtbank een verzoek hebben gedaan om het gezamenlijk gezag aan te tekenen in het gezagsregister. Doen zij dit niet, dan heeft alleen de moeder van rechtswege het gezag over het kind.

3.2.1 Verblijfplaats kinderen bij verbreking samenleving

In de meeste gevallen stellen de ouders in onderling overleg vast bij wie de kinderen blijven wonen. In andere gevallen, verschillen zij op dit punt fundamenteel van mening, zodat een uitspraak van de rechter vereist is.

De rechter maakt aan de hand van de feiten en omstandigheden een belangenafweging, waarbij hij het belang van het kind voorop wordt gesteld. Hierbij kan bijvoorbeeld meespelen dat een van de ouders altijd de zorg voor de kinderen op zich heeft genomen, terwijl de andere ouder fulltime werkte. Ook kan de bereidheid van de ene ouder om contact met de andere ouder te hebben in deze belangenafweging worden meegewogen.

Vanaf twaalfjarige leeftijd, wordt een kind uitgenodigd om met de rechter te komen praten over zijn/haar voorkeur. Indien een kind het niet ziet zitten om de rechter onder ogen te komen, mag hij/zij ook een brief sturen naar de rechter. De rechter zal de keuze van het kind laten meewegen in zijn beslissing. De mening van het kind is hierbij echter niet van doorslaggevende betekenis.

Ook indien de verblijfplaats reeds enige tijd geleden is vastgesteld, kunt u wijziging van de hoofdverblijfplaats verzoeken, indien er sindsdien sprake is van een wijziging van omstandigheden.

3.2.2 Woning bij verbreking samenleving

Voor de vraag wie na de verbreking van de relatie in de woning kan blijven wonen, is ten eerste van belang of het een huur- of een koopwoning betreft.

In het geval van een huurwoning, zal gekeken worden wie als huurder in het huurcontract staat aangemerkt. In beginsel heeft deze persoon het recht om in de woning te blijven wonen. Indien beide partijen als huurder worden aangemerkt en zij komen er samen niet uit wie in de woning mag blijven, kan de kwestie worden voorgelegd aan de rechter. De rechter maakt vervolgens op basis van alle feiten en omstandigheden een belangenafweging wie in de woning mag blijven wonen. Bij deze belangenafweging speelt bijvoorbeeld een rol, waar partijen werken, wat voor inkomen zij hebben, of er kinderen zijn etc.

In het geval van een koopwoning, zal degene die op basis van de eigendomsakte eigenaar is van de woning, in de woning mogen blijven wonen. Indien beide partijen eigenaar zijn, zal of een van hen in de woning blijven wonen, of zal de woning moeten worden verkocht. Bij verkoop van de woning zal de over- of onderwaarde in geval van mede-eigendom bij helfte moeten worden verdeeld.

In het geval beide partijen eigenaar zijn en een van hen blijft in de woning wonen, dient er tussen de partners wel een afrekening plaats te vinden indien de waarde van de woning hoger of lager is dan de hypothecaire geldlening. Indien de waarde van de woning hoger is dan de hypotheek, dient degene aan wie de woning wordt toegescheiden zijn ex-partner uit te kopen. Indien de waarde lager is dan de hypotheek, dient degene die de woning verlaat de restschuld aan te zuiveren. Let wel op dat het aandeel van degene die niet in de woning blijft wonen, via de notaris geleverd zal moeten worden aan degene die de woning verkrijgt. Ook de hypotheek zal omgezet moeten worden, om te voorkomen dat de woningverlater aansprakelijk blijft voor de hypotheekschuld.

Indien partijen er niet samen uit komen, wie in de woning kan blijven wonen of voor welke waarde de woning aan een van partijen wordt toegescheiden, zal hier in het ergste geval over geprocedeerd moeten worden.

3.2.3 Kinderalimentatie bij verbreking samenleving

De Wet kent geen onderhoudsverplichting voor de partner bij ex-samenlevers zonder huwelijk, zodat alleen kinderalimentatie speelt in dit kader.

Onderhoudsplichtig in dit kader zijn:

- de vader;
- de moeder;
- de verwekker;
- de man die als levensgezel van de moeder met een daad van verwekking heeft ingestemd (bijvoorbeeld bij IVF);

Of er alimentatie betaald dient te worden en wat de hoogte is van de bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van het kind is afhankelijk van twee componenten:

1. De behoefte van de alimentatiegerechtigde.

De behoefte van de kinderen wordt vastgesteld op basis van het netto gezinsinkomen ten tijde van de relatie. Het NIBUD heeft voor de vaststelling van de behoefte van de kinderen tabellen ontwikkeld, waaruit op basis van het netto gezinsinkomen afgelezen kan worden hoe veel de kosten van de kinderen bedragen. In deze tabellen is rekening gehouden met de leeftijd van het kind en de gezinssamenstelling.

2. De draagkracht van de alimentatieplichtige.

De draagkracht hangt af van de hoogte van het inkomen van de alimentatieplichtige en de hoogte van bepaalde in aanmerking te nemen lasten. In het Rapport Alimentatienormen van de Nvvr (Tremarapport) (voor meer informatie: www.nvvr.org) staat beschreven welke posten wel en niet mogen worden meegewogen bij de berekening van de draagkracht. Uw advocaat maakt op basis van uw financiële gegevens een draagkrachtberekening, waarna u een redelijke indicatie heeft van de te betalen / te ontvangen alimentatie.

De laagste van bovenstaande componenten (behoefte óf draagkracht) maximeert de hoogte van de alimentatie. U bent als alimentatieplichtige in dit opzicht dus door de Wet beschermd.

In beginsel bent u onderhoudsplichtig tegenover uw kinderen totdat zij de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat zij dan nog niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien, bijvoorbeeld omdat zij studeren.

Indien partijen in onderling overleg geen bedrag overeen kunnen komen, zal de alimentatie door de rechter moeten worden vastgesteld. De ouder bij wie de kinderen wonen, dient hiertoe een verzoekschrift in. De alimentatieplichtige kan daartegen een verzoekschrift indienen, waarna er een zitting zal worden bepaald. Op deze zitting zal de rechter vragen hebben, die door u of uw advocaat worden beantwoord.

De rechter zal de alimentatieverplichting opnemen in een beschikking. Deze beschikking houdt een executoriale titel in, waarmee de alimentatiegerechtigde middels de deurwaarder of het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) betaling kan afdwingen, indien de alimentatieplichtige hiertoe niet vrijwillig overgaat.

Ook indien er reeds enige tijd geleden een alimentatiebedrag is vastgesteld, kunt u wijziging van de bijdrage verzoeken indien er sindsdien sprake is van een wijziging van omstandigheden.

De alimentatie wordt jaarlijks per 1 januari geïndexeerd met een door de minister van justitie vast te stellen percentage. Meer informatie over deze indexering vindt u op de website van het LBIO (www.lbio.nl).

3.2.4 Omgang / gezag / informatie en consultatie bij verbreking samenleving

Ouders zullen afspraken met elkaar moeten maken voor de verdeling van de zorg voor de kinderen na de verbreking van de relatie. Dergelijke afspraken kunnen worden opgenomen in het ouderschapsplan. In tegenstelling tot een echtscheiding is er niet altijd een rechter die dit plan toetst.

Wanneer de zorg nagenoeg gelijk wordt verdeeld, wordt dat een co-ouderschap genoemd. In de meeste gevallen is de zorg echter niet evenredig verdeeld, waardoor de kinderen bij een van de ouders hun hoofdverblijf hebben. De andere ouder heeft dan een recht op omgang met de kinderen. Wanneer ouders in onderling overleg geen geschikte zorg/contactregeling overeen kunnen komen, kan de rechter in het kader van een procedure hier uitspraak over doen en een regeling opleggen. Beide ouders hebben zich dan aan deze regeling te houden.

Alleen wanneer de ouders bij de rechtbank een aantekening hebben laten maken in het gezagsregister, is de vader eveneens belast met de uitoefening van het ouderlijk gezag. Hebben zij dit niet gedaan, dan heeft alleen de moeder van rechtswege het gezag.

Een gevolg van de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag is de beide ouders inspraak hebben in belangrijke gebeurtenissen in het leven van het kind. Indien dit overleg tussen de beide ouders niet vanzelf gaat, kan de ouder bij wie de kinderen niet verblijven de rechter verzoeken de andere ouder te verplichten hem/haar te informeren over belangrijke gebeurtenissen in het leven van de kinderen, te overleggen en om instemming te vragen voor bijvoorbeeld belangrijke te nemen beslissingen zoals de schoolkeuze of medische ingrepen.

Indien een vader belast wil worden met het ouderlijk gezag over de kinderen maar de moeder werkt hier niet aan mee, dan kan hij de rechtbank verzoeken te bepalen dat hij eveneens met het gezag wordt belast. Een voorwaarde hiervoor is dat ouders goed met elkaar kunnen communiceren. Indien dit niet het geval is, bestaat de kans dat het hebben van gezamenlijk gezag alleen maar spanningen met zich meebrengt, hetgeen niet in het belang van de kinderen moet worden geacht.

Ook indien er reeds enige tijd geleden een zorg/contactregeling is vastgesteld, kunt u wijziging van deze regeling verzoeken, indien er sindsdien sprake is van een wijziging van omstandigheden.

3.2.5 Verdeling bij verbreking samenleving

Bij een samenleving zonder huwelijk, ontstaat er niet automatisch een gemeenschap van goederen. Het uitgangspunt is dan ook dat ieder een apart vermogen heeft en dat ieder zijn eigen zaken meeneemt bij verbreking van de relatie. Gezamenlijk aangekochte zaken worden bij helfte gedeeld.

Soms staat een wijze van verdeling in de samenlevingsovereenkomst opgenomen. Neemt u in dat geval contact op met uw advocaat om de wijze van verdeling in uw specifieke geval te bespreken.